

KONSEPT NOT

European Metropolitan Authorities Forum 2026 (Avrupa Büyükşehirler Ağı (EMA) Forumu)

Marmara Belediyeler Birliği (MBB) ve Barselona Metropoliten Alanı iş birliğiyle, 8 Ekim 2026 tarihinde İstanbul'da **11. EMA Forum (European Metropolitan Authorities Forum 2026)** düzenlenecektir. 2015 yılından beri her yıl Avrupa'nın farklı bir şehrinde düzenlenen forumda, Avrupa Büyükşehirler Ağı (European Metropolitan Authorities-EMA) üyesi metropol yönetimler bir araya gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl onuncu yıldönümünü kutlayan forum, Ekim 2025'te Barselona ev sahipliğinde Dünya Metropol Zirvesi kapsamında düzenlenmişti. Forum, Avrupa politikaları ve programlarında metropollerin sesini güçlendirmek ve uluslararası düzeyde metropoliten yönetimler arasında iş birliğini teşvik etmek amacıyla 10 yıl boyunca yürütülen ortak savunuculuk çalışmalarını ortaya koymuştu.

Bu yıl MBB ev sahipliğinde İstanbul'da düzenlenecek EMA Forum 2026'nın ana teması, **“Metropoliten Geleceğin Yönetişimi: Politikalar, Fonlar ve İklim Kaynaklı Su Riskleri”** (Governing the Metropolitan Future: Policies, Funds and Climate-Driven Water Risks) olacaktır. Forum, metropollerin küresel zorluklar karşısında dayanıklı, kapsayıcı ve etkili çözümler sunabilecek donanıma sahip olmasını sağlayarak politika tasarımı, uygulaması ve yönetişiminde aktif paydaşlar olarak kabul edilmesini amaçlamaktadır.

Bu kapsamda, 2030 sonrası küresel gündemlerin ve Avrupa gündeminin şekillenmesi ve yönetilmesinde metropoliten alanların oynadığı kilit role odaklanılacaktır. Avrupa Birliği'nin (AB) 2028-2034 Çok Yıllı Mali Çerçevesi (2028-2034 Multiannual Financial Framework), Uyum Politikası (Cohesion Policy) ve Kent Gündemi (EU Agenda for Cities) kapsamında metropollerin üstlenebileceği stratejik roller vurgulanarak AB hedeflerinin gerçekleştirilmesinde metropoliten yönetimlerin önemi ele alınacaktır.

Ayrıca uluslararası tartışmaların iklim krizi konusundan giderek uzaklaştığı bu dönemde, forumun ana odaklarından biri iklim kaynaklı su riskleri olacaktır. Su kıtlığı, kuraklık ve seller gibi iklim değişikliği kaynaklı afetler ve bunlarla bağlantılı sosyo-çevresel kırılganlıkları etkin bir şekilde yönetmek için metropol ölçeğinde yönetim sistemine duyulan acil ihtiyaç ortaya konulacaktır.

2030 Sonrası Metropol Perspektifi

Hızla değişen ve giderek daha karmaşık hale gelen küresel bağlam karşısında, uluslararası gündemler ve Avrupa gündemleri şimdilerde yeniden şekillenmektedir. Sadece birkaç yıl öncesine kadar çok boyutlu tartışmaların ilk sıralarında yer alan iklim değişikliği, su kıtlığı, biyoçeşitlilik kaybı, yeşil ve dijital dönüşüm gibi meselelerin etkileri dünya genelinde her geçen gün daha şiddetli ve somut bir şekilde görülse de politik görünürlüğü giderek azalmaktadır.

Son yıllarda ülkeler, bölgeler, yerel yönetimler, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum, 2030 Gündemi'nde tanımlanan ortak öncelikler konusunda bir uzlaşmaya varmıştır: iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi, yoksulluğun ve açlığın azaltılması, eğitimin teşvik edilmesi, su ve temel hizmetlere erişimin sağlanması, sosyal ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi, yönetişimin ve çok taraflılığın güçlendirilmesi ile iş birliği ve barışın inşa edilmesi.

Bugün, bu ortak amaçlar, kısa vadeli jeopolitik beklentiler tarafından gölgelenme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Jeopolitik istikrarsızlık, silahlı çatışmalar, güvenlik endişeleri ve makroekonomik baskılar, kamuoyundaki ve kurumsal anlatıları şekillendirir hale gelmiştir. Önceliklerdeki bu değişim, yerel yönetimlerin stratejik katılımlarının azalması ve sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınma için hâlâ hayati önem taşıyan uzun vadeli yapısal zorluklar üzerindeki dikkatlerin başka yöne çevrilmesi riskini beraberinde getirir.

Diğer yandan, istikrarsızlık dönemleri politik ve kurumsal reformlar için fırsatlar doğurabilir. Yerel ve bölgesel yönetimler yalnızca küresel gündemlerin birer uygulayıcısı değil aynı zamanda uluslararası karar alma süreçlerinde politik aktörler olarak tanınmayı uzun süredir savunmaktadır. Bu talep özellikle yerel ve bölgesel yönetimlerin küresel karar alma süreçlerinde ortak bir politik ses oluşturmayı hedeflediği Yeni Kentsel Gündem (New Urban Agenda-NUA), Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (Sustainable Development Goals-SDGs), Gelecek Paktı (Pact for the Future) ve 2030 sonrası çerçeveler kapsamında önem kazanmaktadır.

Küresel istikrarsızlığın etkilerinin derinden hissedildiği metropol bölgelerinin yarattığı katma değer, odak noktamız olmayı sürdürmektedir. Bölgelerimiz ve yurttaşlarımız küresel krizlerin toplumsal, ekonomik ve çevresel sonuçlarını göğüslemektedir. Artan yaşam maliyetleri, konut sıkıntısı, büyüyen eşitsizlikler, göç baskısı ve artan sosyal hizmet talepleri ilk olarak ve en yoğun haliyle kentlerde hissedilmektedir. Metropol alanlar küresel zorlukların yerel gerçekliklere dönüştüğü ancak aynı zamanda çözümlerin denendiği, uygulandığı ve yaygınlaştırıldığı alanlardır. Bu alanlar inovasyon, ekonomik faaliyet, altyapı, bilgi ve sosyal çeşitliliği bünyesinde barındırmaktadır. Bu sebeple, küresel zorluklardan sadece doğrudan etkilenmekle kalmazlar, ayrıca küresel amaçlara ulaşmak için etkili, uygulanabilir ve yenilikçi çözümlerin sunulmasında da vazgeçilmez aktörlerdir.

Bu doğrultuda EMA Forum 2026, 2030 sonrasına yönelik küresel gündemlerin şekillendirilmesinde metropol perspektifini yeniden vurgulamak adına kritik bir dönemde gerçekleşecektir. Avrupa'nın metropoliten alanları; dünya genelinde mevcut ve gelecek nesiller için metropoliten perspektifi, çok taraflı iş birliğini, sürdürülebilir kalkınmayı, adaleti ve kapsayıcı sosyal ve ekonomik gelişmeyi savunmak adına seslerini yükseltmeye devam edecektir. Büyükşehir yönetimleri, değişime yalnızca ayak uydurmaya değil, bu değişimin şekillenmesine aktif olarak katkı sunmaya da hazırdır.

2028-2034 Avrupa Çerçevesi İçin Kritik Eşik: Politikalar ve Fonlar

Önümüzdeki yıllar Avrupa için belirleyici bir nitelik taşıyacaktır. Jeopolitik bağlamın da ötesinde, Avrupa'nın gelecekte küresel düzeyde rekabet etme ve inovasyon yapma kapasitesi; bölgesel gelişimini nasıl yapılandıracağına ve sürdürülebilir büyümeyi teşvik edip kıtanın direncini ve rekabet gücünü artırmak amacıyla temel ekonomik ve inovasyon lokomotiflerini nasıl yetkilendireceğine bağlı olacaktır.

AB'nin 2028-2034 dönemine ilişkin yeni Çok Yıllı Mali Çerçevesi'nin (MFF), yeni Uyum Politikası'nın (Cohesion Policy), Avrupa Uygun Fiyatlı Konut Planı'nın (European Affordable Housing Plan) hazırlanması ve AB Kent Gündemi'nin (EU Agenda for Cities) belirlenmesi, metropol bölgeler için belirleyici olacak ve önümüzdeki on yılın yatırım önceliklerini ve yönetim modellerini şekillendirecektir. Bu çerçeveler, Avrupa'nın rekabet gücü, sürdürülebilirlik, enerji dönüşümü, konut, ulaşım ve toplumsal kapsayıcılık konularını ele alma biçimini şekillendirecektir.

Bu durum, metropoliten alanların Avrupa projesi içindeki rolünü güçlendirmek adına kritik bir fırsat sunmaktadır. Metropoliten alanlar; Avrupa nüfusunun, gayri safi yurt içi hasılasının (GSYİH), inovasyon kapasitesinin ve stratejik altyapısının önemli bir bölümünü bünyesinde barındırmaktadır. Bu alanlar rekabet gücünün, toplumsal uyumun, yeşil ve dijital dönüşümün temel lokomotifleridir. Aynı zamanda konut erişilebilirliği ve su kıtlığından, güvenlik ve ekonomik dönüşüme kadar en karmaşık ve birbiriyle bağlantılı sorunlarla da yine bu alanlar karşı karşıya kalmaktadır.

Bu nedenlerle, metropoliten yönetimlere yalnızca Avrupa fonlarının yararlanıcıları veya uygulayıcı kurumları gözüyle bakılmamalıdır. Bu yönetimler, Avrupa politikaları ile programlarının tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesinde stratejik aktörler olarak kabul edilmelidir.

Dolayısıyla bir sonraki Çok Yıllı Mali Çerçeve ve Uyum Politikası, yalnızca ulusal veya bölgesel araçlara bağımlı olmayan ve yapısal katılıma olanak tanıyan yönetim mekanizmaları aracılığıyla, metropoliten alanların daha güçlü ve daha doğrudan katılımını güvence altına almalıdır. Bu süreç, metropollere özel fon araçlarına doğrudan erişimi, program tasarımında bağlayıcı istişare süreçlerini ve izleme ile değerlendirme mekanizmalarında belirgin bir kurumsal rolü kapsamaktadır.

Ancak Avrupa kurumlarından gelen mevcut sinyaller, yeni nesil program ve fonların şekillendirilmesinde yerel ve özellikle metropoliten yönetimlerin yeterince etkin bir role sahip olamayabileceğine işaret etmektedir. Gelecekteki Uyum Politikası, Küresel Geçit (Global Gateway) stratejisi ve yeni AB Kent Gündemi'ne ilişkin ilk göstergeler, metropol katılımının ulusal veya bölgesel yönetimlerin inisiyatifine bağlı kalmaya devam ettiği yönetim modellerine işaret etmektedir.

Avrupa Komisyonu Uyum ve Reformlardan Sorumlu
İcra Başkan Yardımcısı Raffaele Fitto ile EMA toplantısı

Avrupa Komisyonu, 16 Temmuz 2025 tarihinde, "daha güçlü bir Avrupa için" AB bütçesi olarak nitelendirilen 2028-2034 Çok Yıllı Mali Çerçeve önerisini sunmuştur. Önerilen yedi yıllık bütçe yaklaşık 2 trilyon avroya ulaşmakta ve Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi ile yapılacak müzakerelerin ardından Ocak 2028'de yürürlüğe girmesi beklenmektedir. Bu müzakere süreci, metropol önceliklerinin savunulması ve metropol alanların yeni nesil AB programları ile fon araçlarında anlamlı bir şekilde yer bulmasının güvence altına alınması açısından kritik bir önem taşıyacaktır.

Uyum politikası ile ilişkili fonları da içeren stratejik programlar, AB üye devletlerinin programlama ve uygulamadaki rolünü pekiştirecek şekilde 27 ülkenin Ulusal ve Bölgesel Ortaklık Planı (NRPP) bünyesinde birleştirilecektir. Bu yeniden yapılandırma; yerel ve bölgesel düzeydeki müzakere gücünün azalması ve yerel kalkınmaya yönelik fonların kısıtlanması riskini beraberinde getirmektedir. Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi'nin 12.000'den fazla yerel ve bölgesel temsilci ile paydaşı bir araya getirdiği Uyum İttifakı (Cohesion Alliance) girişimi, Uyum Politikası'nı AB'nin uzun vadeli ve merkezi olmayan en temel yatırım aracı olarak savunmaktadır.

EMA ağı da metropol alanların 2021-2027 dönemi Uyum Politikası'ndaki rolüne dair bilgi toplayan bir çalışma yayımlamıştır. EMA'nın ["2021-2027 Dönemi Uyum Politikası'nın Metropol Alanlar Üzerindeki Etkisi"](#) (The impact of cohesion policy on metropolitan areas during the period 2021-2027) başlıklı analizi, metropollerin kendileri tarafından belirlenen temel projeler aracılığıyla Avrupa fonlarının yarattığı etkiyi vurgulayarak metropol alanların 2021-2027 Uyum Politikası'ndaki rolünü incelemektedir. 12 AB ülkesindeki 23 metropoliten alandan elde edilen veriler, bu alanların sınırlı kaynaklarla bile önemli sonuçlar elde ettiğini göstermektedir. Metropoliten alanların rollerinin daha açık bir şekilde tanınması ve Uyum Politikası araçlarına erişimlerinin iyileştirilmesi, AB genelindeki etkiyi büyük ölçüde artırabilir. Metropol yönetimlerin güçlendirilmesi Avrupa'nın rekabet gücüne, dayanıklılığına ve toplumsal uyumuna yapılmış stratejik bir yatırımdır.

Yeni AB Kentler Gündemi (EU Agenda for Cities) kapsamında metropoliten alanların öneminin açıkça kabul edildiği görülmektedir. Belgede, İtalya'nın Metro Plus programı, Portekiz'in belediyeler arası entegre stratejileri ve AB'nin Kurtarma ve Dayanıklılık Mekanizması'nın (Recovery and Resilience Facility-RRF) metropol alanlara sağladığı destek gibi girişimlere atıfta bulunmaktadır. Ancak uygulama aşamasına gelindiğinde, strateji nihai kararı yine büyük ölçüde ulusal ve bölgesel otoritelerin takdirine bırakmaktadır. Avrupa Komisyonu'nun da belirttiği gibi, "Üye Devletler, ulusal ve bölgesel ortaklık planlarında kentsel alanların karşılaştığı sorunları ele alırken kentlere ve diğer kentsel yönetimlere, kendi özel ihtiyaçlarına uygun reform ve yatırım programlarını şekillendirme fırsatları sunmalıdır" (Avrupa Komisyonu, 2025).

Buna paralel olarak, Avrupa Uygun Fiyatlı Konut Planı (European Affordable Housing Plan), giderek derinleşen konut sorunlarının ele alınması açısından önemli bir fırsat sunmaktadır. Metropoliten alanlar; rekabet gücü ve toplumsal uyum üzerinde doğrudan etkileri olan konut erişilebilirliği ve arz baskılarının tam merkezinde yer almaktadır. Bu nedenle ilgili girişimler; metropol yönetimlerin kendi gerçekliklerine uyarlanmış çözümlerin tasarımı ve uygulanmasına stratejik aktörler olarak tam anlamıyla dahil edilmesini sağlarken somut araçlar, fonlar ve koordinasyon mekanizmaları da sunmalıdır. Avrupa Konut İttifakı (European Housing Alliance); Avrupa düzeyindeki paydaşlar ile ulusal, bölgesel ve yerel aktörler arasındaki koordinasyonu güçlendirmede, iyi uygulamaları yaygınlaştırmada ve ortak bir stratejik vizyonu pekiştirmede kilit rol oynayabilir. Ancak bu girişimlerin etkili olabilmesi için metropoliten otoritelerin önceliklerin belirlenmesinde, ilgili finansman araçlarına erişimde ve kendi özgün koşullarına uygun çözümlerin hayata geçirilmesinde doğrudan rol oynayan temel paydaşlar olarak sürece entegre edilmesi gerekmektedir.

Avrupa'nın en öncelikli sorunlarının çoğunda açıkça bir metropoliten boyut vardır. Bu gerçekliği göz ardı etmek, Avrupa programlarının etkinliğini sınırlandırma ve metropoliten alanların somut sonuçlar

retme potansiyelinden tam anlamıyla yararlanılmasını engelleme riski taşır. Avrupa, metropollerini sahip oldukları potansiyeli tam olarak harekete geçiremediği sürece, yeni küresel bağlamda rekabet edemeyecektir.

Bu doğrultuda EMA Forum 2026, Avrupa kurumları ile metropoliten yönetimler arasında güvene, ortak sorumluluğa ve doğrudan diyaloğa dayalı yenilenmiş bir ortaklık çağrısında bulunacaktır. Avrupa, rekabet gücü, sürdürülebilirlik ve toplumsal uyum konusundaki hedeflerinde samimiyse, metropoliten alanları Avrupa politikalarının ve programlarının yönetişimine tam ve yapısal bir şekilde entegre etmek zorundadır.

İklim Kaynaklı Su Riskleri

Uluslararası kamuoyunun ilgisi artarak güvenlik, ticaret ve küresel g dinamiklerine odaklanan jeopolitik stratejilere yönelirken iklim değişikliğinin hızlanan etkileri giderek şiddetlenmeye devam etmektedir ve bu boyutun küresel tartişmalardaki görünürlüğünün azaldığı görülmektedir. Bu etkiler arasında su kıtlığı, iklim değişikliğinin en acil ve istikrarı bozucu sonuçlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle EMA Forum 2026, iklim kaynaklı su risklerinin ele alınmasına da özel bir önem verecek ve bu risklerin metropol bölgeler üzerindeki derin etkilerini dikkate alacaktır.

İklim kaynaklı su riskleri, iklim değişikliği ile hidrolojik dnė arasındaki yakın bağlantıdan kaynaklanır; artan sıcaklıklar yağış düzenlerini bozarken hem su kıtlığını hem de suyla ilgili tehlikeleri şiddetlendirir. Birleşmiş Milletler evre Programı'na (UNEP) göre dünya çapındaki doğal afetlerin %90'ından fazlası hava koşulları ve su ile ilgilidir. Dünya üzerinde çok sayıda bölge iki yönlü su riskleriyle karşı karşıyadır: bir yandan büyüyen su kıtlığı diğer yandan ise daha sık ve şiddetli seller ve fırtınalar. UN-Water dünya nüfusunun kabaca yarısının artık yılın belli bir döneminde şiddetli su kıtlığı yaşadığını belirtirken bu rakamın ısınma ve nüfus artışıyla birlikte daha da yükselmesi beklenmektedir. Birleşmiş Milletler lleşme ile Mücadele Sözleşmesi (UNCCD), 2050 yılına kadar kuraklığın dünya nüfusunun dörtte n etkileyeceğini öngörürken aynı yıla kadar sel riski altında olan nüfusun 1,2 milyardan 1,6 milyara yükseleceği tahmin edilmektedir.

Günümüzde iklim kaynaklı su riskleri artık çevresel degradasyon ile sınırlı değildir. Daha sık ve şiddetli kuraklıklar, seller ve fırtınalar toplumsal refahı olumsuz etkileyerek giderek artan bir şekilde insani risklere, gıda güvensizliğine ve sosyo-ekonomik kırılganlığa dönüşmektedir. Su kaynaklı bu aşırı olaylar, su yoluyla bulaşan ve iklime duyarlı hastalıkların yayılması yoluyla halk sağlığını tehdit ederken aynı zamanda tarımsal üretimi zayıflatmakta ve gıda tedarik zincirlerini aksatmaktadır. Bu riskler özellikle kentsel alanlarda daha belirgindir. Birleşmiş Milletler Konut ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Konferansı'nda (Habitat III) kabul edilen Yeni Kentsel Gündem, sürdürülebilir kentleşmeye ilişkin uluslararası uzlaşının önemli bir göstergesi olarak, su ve sanitasyonu dayanıklı ve kapsayıcı kentlerin temel unsurları arasında konumlandırmaktadır. Kentler; nüfusu, ekonomik faaliyeti ve kritik altyapıyı bünyesinde toplarken aynı zamanda geçirimsiz yüzeylerin artması, doğal drenaj sistemlerinin değişmesi ve yoğun su talebi yoluyla doğal hidrolojik sistemleri dönüştürmektedir. Bu nedenle iklim değişikliği, kentsel su sistemlerini daha sık ve şiddetli kuraklıklar, yağış kaynaklı sağanak (plviyal) ve akarsu taşkınları (flüviyal) ile kentsel ısı-su etkileşimleri gibi doğrudan artan afet risklerine dönüşecek şekilde yeniden şekillendirmektedir.

Aynı zamanda iklim kaynaklı su riskleri eēitsizlik ve sosyal kırılganlık konularından ayrı düşünülemez. Dünya Sağlık rgt ve UNICEF'in Ortak İzleme Programı'na (Joint Monitoring Programme) göre 2017 yılında dünya genelinde 2,2 milyar insan (yaklaşık her üç kişiden biri) güvenli bir şekilde yönetilen içme suyu hizmetlerine erişimden yoksunken 4,2 milyar insan ise (dünya nüfusunun yarısından fazlası)

güvenli bir şekilde yönetilen sanitasyon hizmetlerine erişemiyordu. Bu eksiklikler oldukça adaletsiz bir şekilde dağılmakta; kadınlar ve kız çocukları, düşük gelirli haneler ile etnik veya kültürel açıdan dezavantajlı toplulukları orantısız biçimde etkilemektedir. Söz konusu toplumsal gruplar, hem temel hizmetlere erişimde kalıcı yetersizliklere hem de kuraklık, taşkın ve kentsel seller gibi iklim kaynaklı tehlikelere daha yüksek düzeyde maruz kalmaktadır.

Eşitsizlik, özellikle kırılgan ve çatışmalardan etkilenen bölgelerde son derece vahim boyutlardadır. Dünya genelinde yaklaşık her beş çocuktan birine tekabül eden ortalama 420 milyon çocuk, silahlı çatışmaların ve kırılganlığın pençesindeki bölgelerde yaşamaktadır; önleyici tedbirler alınmadığı takdirde bu sayının 2030 yılına kadar ciddi oranda artabileceği öngörülmektedir. UNICEF'e göre, uzun süreli çatışmaların yaşandığı ülkelerde 15 yaş altı çocukların, güvenli su, sanitasyon ve hijyen eksikliğinden kaynaklanan ishalleri hastalıklardan ölme olasılığı, doğrudan şiddet nedeniyle ölme olasılıklarından ortalama olarak neredeyse üç kat daha fazladır.

Küresel ve Avrupa Politika Çerçevesi

Küresel politika tartışmalarında iklim kaynaklı su riski daha sıklıkla temel bir kalkınma ve yönetim sorunu olarak ele alınmaktadır. Küresel gündemin merkezinde Birleşmiş Milletler himayesi altında kabul edilen su ve sanitasyon çerçeveleri bulunur. SKA 6, herkes için suyun ve sanitasyonun mevcudiyetini ve sürdürülebilir yönetimini güvence altına almak adına bütüncül bir vizyon ortaya koymakta ve bu hedefi tüm su döngüsü boyunca erişim, kalite, verimlilik, ekosistem korunması ve yönetimi kapsayan ve birbiriyle bağlantılı bir dizi alt hedefe dönüştürmektedir.

Bu çerçevede Entegre Su Kaynakları Yönetimi (Integrated Water Resources Management, IWRM), yönetim hedefinin operasyonel omurgasını oluşturur ve iklim kaynaklı su risklerinin entegre bir şekilde ele alınması için ortak bir yaklaşım sağlar. Bu yaklaşım; evsel su temini, tarım, sanayi, enerji ve ekosistem korunması arasındaki koordinasyonu teşvik ederken idari sınırlar genelindeki iş birliğini de güçlendirmektedir. Böylece su kıtlığı, kirlilik ve taşkın risklerinin münferit sektörel problemler olmaktan ziyade kalkınma politikalarının, arazi kullanım kararlarının ve kurumsal yapıların birbiriyle bağlantılı sonuçları olduğunu açıkça kabul etmektedir. Özellikle su sistemlerinin, altyapı ağlarının ve arazi kullanım dinamiklerinin belediye sınırlarının çok ötesine uzandığı metropoliten alanlar için bu entegre yönetim mantığı ayrı bir önem taşımaktadır. Metropoliten yönetim mekanizmaları; iklim uyumu, mekânsal planlama ve altyapı yatırımlarının birbiriyle uyumlu hâle getirilmesi ile su ve iklime yönelik küresel taahhütlerin bölgesel düzeyde tutarlı eylemlere dönüştürülmesinde kritik bir ölçek sunmaktadır.

Avrupa düzeyinde de iklim kaynaklı su riskleri benzer şekilde stratejik bir mesele haline gelmiştir; bu durum, Avrupa Komisyonu'nun 2025-2029 Stratejik Planı'na da yansımaktadır. Avrupa Birliği genelinde su kaynakları giderek büyüyen ve çok boyutlu bir baskı altındadır ve Avrupa Komisyonu su dayanıklılığını yaşam kalitesinin, ekonomik rekabetçiliğin ve stratejik özerkliğin temel unsurlarından biri olarak konumlandırmaktadır. Artan seller, uzayan kuraklık dönemleri ve yapısal su kıtlığı halihazırda AB genelinde önem taşıyan ekonomik sektörleri kısıtlamakta ve geniş çaplı zararlara yol açmaktadır. Avrupa Çevre Ajansı'na (European Environment Agency) göre, 2022 yılında AB topraklarının yaklaşık %34'ü en az bir mevsim boyunca su kıtlığından etkilenmiştir. Water Europe ise su kıtlığının hâlihazırda AB nüfusunun %38'ini etkilediğini ve 192 milyar avro değerindeki kilit sanayi kollarını tehlikeye attığını belirterek su talebinin 2030 yılına kadar ciddi oranda artmasının beklendiğine dikkat çekmektedir.

Kıtlık ve taşkınlara çifte maruziyet, parçalı ve sektör temelli müdahalelerin ötesine geçilmesi ve su unsurlarının mekânsal planlama, kentsel gelişim ve altyapı stratejilerine dahil edilmesi ihtiyacını pekiştirmiştir. AB'nin Su Çerçeve Direktifi'ne (Water Framework Directive) dayanan hukuki ve politik

altyapısı; Sel Direktifi (Floods Directive) ve Doğa Yenileme Kanunu (Nature Restoration Regulation) ile tamamlanmakta ve hepsi birlikte Avrupa su yönetişiminin omurgasını oluşturmaktadır. Buna paralel olarak, yakın zamanda kabul edilen Avrupa Su Dayanıklılığı Stratejisi (European Water Resilience Strategy, 2025), önümüzdeki on yıl için somut verimlilik ve talep yönetimi hedefleri belirlerken diğer yandan su döngüsünün restorasyonu ve korunmasına, su konusunda akıllı ve rekabetçi bir ekonominin inşa edilmesine ve herkes için temiz, erişilebilir su ile sanitasyonun güvence altına alınmasına odaklanan yenilenmiş bir politika vizyonu tanımlamaktadır. Strateji, 2030 yılına kadar su verimliliğinde en az %10'luk bir iyileşme sağlama asgari hedefi koymakta ve tarımsal direnci artırırken temiz endüstriyel ve dijital dönüşümden kaynaklanan ek su talebinin sınırlandırılması ihtiyacını vurgulamaktadır. Ekonomik faaliyetin, nüfus artışının ve iklim maruziyetinin en yoğun olduğu metropoliten alanlar için bu Avrupa politika çerçeveleri, hem riskin boyutuna hem de entegre ve iklime dayanıklı su ve arazi kullanımı planlamasında öncü rol üstlenme fırsatına dikkat çekmektedir.

Metropoliten Yönetişim ve Uygulamalar

Küresel politikalar ve Avrupa politikaları bağlamında metropoliten alanlar, iklime dayalı su risklerini yönetmek için kilit aktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Metropoliten su sistemlerinin, mobilite ağlarının, gıda ve enerji tedarik zincirlerinin, iş gücü piyasalarının ve ekolojik sistemlerin belediye sınırları genelinde kesiştiği fonksiyonel bölgeler olarak faaliyet göstermektedir. Sahip oldukları ölçek ve kurumsal karmaşıklık, önemli yönetim zorlukları yaratsa da iklim uyumu, su yönetimi, mekânsal planlama, altyapı yatırımı ve sosyal politikayı birleşik bir stratejik çerçeve içinde entegre etmek adına benzersiz fırsatlar da sunmaktadır.

Bu yüksek yoğunluklu kentsel sistemlerde, su temininde veya kalitesinde meydana gelen aksaklıklar; tedarik zincirleri, hizmet sunumu ve yerel ekonomiler üzerinde hızla zincirleme etkiler yaratarak belediye sınırlarının çok ötesine uzanan sonuçlara yol açabilir. Bu sistemsel maruziyet; deniz seviyesinin yükselmesi ve yeraltı sularının tuzlanması için içme suyu sistemleri, konutlar, ulaşım altyapısı ve kentsel geçim kaynakları için uzun vadeli ve potansiyel olarak geri döndürülemez riskler yarattığı kıyı ve delta metropollerinde özellikle hissedilmektedir. Bu nedenle metropoliten otoriteler, farklı sektörler ve yetki alanları arasında politikaları koordine ederek, dayanıklı altyapı ve doğa tabanlı çözümler için finansmanı harekete geçirerek, erken uyarı ile hazırlık sistemlerini güçlendirerek ve yerel eylemleri ulusal ve uluslararası iklim ve su gündemleriyle uyumlu hâle getirerek riski azaltmak için oldukça elverişli bir konumda yer almaktadır.

Mevcut politika perspektifinden bakıldığında, su yönetiminin nehir havzası ve fonksiyonel kentsel alan ölçeğinde planlanması ve koordine edilmesinin gerekmesine rağmen, AB finansmanı metropoliten ölçekten ziyade ağırlıklı olarak NUTS-2 düzeyinde programlanmaya devam etmektedir. Bu durum, ortak su toplama havzaları, birbiriyle bağlantılı altyapı ağları ve münferit belediyelerin çok ötesine uzanan bölgesel arazi kullanım sistemleri genelinde ortaya çıkan iklim kaynaklı su riskleri için kalıcı bir ölçek uyumsuzluğu yaratmaktadır. Bu nedenle metropoliten alanlar; su talebi, taşkın maruziyeti, kirlilik baskıları ve iklim kırılganlığının entegre bir şekilde üretildiği ve yönetildiği fonksiyonel kentsel alanlar (FKA) olarak faaliyet göstermelerine rağmen, yapısal olarak bölgesel ve yerel politika düzeyleri arasında konumlanmış halde kalmaktadır.

Metropoliten alanların iklim uyumu ve su yönetişiminde resmî politika aktörleri olarak tanınması, belediyeler, kamu hizmeti sunan şirketler ve sektörel otoriteler arasında meşru bir koordinasyon rolü üstlenmelerine ve programlama, yönetim ve finansman kararlarına doğrudan katılmalarına olanak sağlayacaktır. Bu tanınma; su altyapısı ve doğa tabanlı çözümler için metropoliten düzeydeki Entegre Mekânsal Yatırımların (Integrated Territorial Investments-ITI) sistematik kullanımı ve genişletilmesi yoluyla işlevsel hâle getirilmeli, böylece tek bir mekânsal strateji altında uyumlu ve sınırlar ötesi yatırım paketlerine imkân tanınmalıdır. Buna paralel olarak, Avrupa Uyum Politikası için özel Politika

Hedeflerinin (Policy Objectives-POs) veya metropoliten alanlara yönelik bütçe ödeneklerinin uygulamaya konulması; kuraklığa karşı dayanıklılık, taşkın koruması, su kalitesi ve ekosistem restorasyonu gibi karmaşık kentsel su risklerinin en etkili şekilde ele alınabileceği ölçekte, doğrudan ve hedef odaklı finanse edilmesini sağlayacaktır. Metropolitan alanların bu şekilde güçlendirilmesi, onları havza ölçekli planlamayı kentsel gelişme, altyapı yatırımı ve sosyal önceliklerle uyumlu hale getirebilen ve Avrupa'nın iklim kaynaklı su risklerine en fazla maruz kalan ve stratejik öneme sahip bölgelerinde iklim kaynaklı su risklerinin yönetimini koordine edebilen temel aktörler haline getirecektir.

Destekleyici Kaynaklar:

Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi. (2025). AB Uzun Vadeli Bütçesi 2028-2034: Bölgeler Komitesi Başkanı, "Devasa Ulusal Planlar" Yoluyla Yapılan Büyük Çaplı Ulusallaştırmayı ve Uyum Politikasının Baltalanmasını Kınıyor [EU Long-Term Budget 2028-2034: CoR President Denounces Massive Renationalisation and Undermining of Cohesion Policy through "Monster National Plans"]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://cor.europa.eu/en/news/eu-long-term-budget-2028-34-cor-president-denounces-massive-renationalisation-and-undermining>

Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi. Uyum İttifakı [Cohesion Alliance]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://cor.europa.eu/en/our-work/cooperations-and-networks/cohesion-alliance>

Avrupa Çevre Ajansı. (2025). Avrupa'da Su Kıtlığı Koşulları: Su Sömürü Endeksi Artı [Water Scarcity Conditions in Europe: Water Exploitation Index Plus]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/monitoring-progress-towards-8th-eap-objectives/indicators/24-water-scarcity-conditions-in-europe-water-exploitation-index-plus/@download/file>

Avrupa Komisyonu. (2025). Avrupa Su Direnci Dayanıklılığı Stratejisi [European Water Resilience Strategy]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://data.europa.eu/doi/10.2779/0686902>

Avrupa Komisyonu. (2025). Stratejik Plan 2025-2029 [Strategic Plan 2025-2029]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. https://commission.europa.eu/document/download/133fdb9a-d946-41fd-9378-ac666a1f9ad5_en?filename=strategic_plan_2025_en.pdf

Avrupa Komisyonu. (2025). Şehirler için AB Gündemi: Büyüme ve Refahı Teşvik Etmek [EU Agenda for Cities: Driving Growth and Prosperity]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. https://ec.europa.eu/regional_policy/informationresources/publications/communications/2025/eu-agenda-for-cities-2025_en

Avrupa Komisyonu. Avrupa Konut İttifakı [The European Housing Alliance]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. https://housing.ec.europa.eu/european-housing-alliance_en

Avrupa Komisyonu. Daha Güçlü Bir Avrupa İçin 2028-2034 AB Bütçesi [The 2028-2034 EU Budget for a Stronger Europe]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/eu-budget-2028-34_en

Avrupa Metropolitan Otoriteleri. (2026). Uyum Politikasının 2021-2027 Döneminde Metropolitan Alanlar Üzerindeki Etkisi [The Impact of Cohesion Policy on Metropolitan Areas during the Period 2021-2027].

Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin (AB) 2024/1991 Sayılı Tüzüğü. (2024). Doğa restorasyonu ve (AB) 2022/869 Sayılı Tüzüğün tadil edilmesi hakkında [On nature restoration and amending Regulation (EU) 2022/869]. Official Journal of the European Union. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>

Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 2000/60/EC Sayılı Direktifi. (2000). Su politikası alanında Topluluk eylemi için bir çerçeve oluşturulması (Su Çerçeve Direktifi) [Establishing a framework for Community action in the field of water policy]. Official Journal of the European Communities, L 327, 1-73. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>

Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 2007/60/EC Sayılı Direktifi. (2007). Taşkın risklerinin değerlendirilmesi ve yönetimi hakkında [On the assessment and management of flood risks]. Official

Journal of the European Union, L 288, 27-34. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026.

<http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>

Birleşmiş Milletler Çevre Programı. İklim Değişikliği ve Su Kaynaklı Afetler [Climate Change and Water-Related Disasters]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.unep.org/topics/fresh-water/disasters-and-climate-change/climate-change-and-water-related-disasters>

Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi. (2022). Sayılarla Kuraklık 2022: Hazırlık ve Dayanıklılık İçin Restorasyon [Drought in Numbers 2022: Restoration for Readiness and Resilience]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.unccd.int/sites/default/files/2022-06/Drought%20in%20Numbers%20%28English%29.pdf>

Birleşmiş Milletler. (2016). Yeni Kentsel Gündem [New Urban Agenda]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-English.pdf>

Dijkstra, L., Poelman, H. ve Veneri, P. (2019). Fonksiyonel Kentsel Alanın AB-OECD Tanımı [The EU-OECD Definition of a Functional Urban Area]. OECD. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. https://www.oecd.org/en/publications/the-eu-oecd-definition-of-a-functional-urban-area_d58cb34d-en.html

Dünya Sağlık Örgütü ve UNICEF. (2019). Dünya Geneline Her 3 Kişiden 1'inin Güvenli İçme Suyuna Erişimi Yok [1 in 3 People Globally Do Not Have Access to Safe Drinking Water]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.who.int/news/item/18-06-2019-1-in-3-people-globally-do-not-have-access-to-safe-drinking-water-unicef-who>

Dünya Sağlık Örgütü ve UNICEF. (2019). Hanehalkı İçme Suyu, Sanitasyon ve Hijyen Alanındaki Gelişmeler 2000-2017: Eşitsizliklere Özel Odaklanma [Progress on Household Drinking Water, Sanitation and Hygiene 2000-2017: Special Focus on Inequalities]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241516235>

Municipal Times. (2026). Yerel Çok Taraflılığın 100 Günü [100 Days of Local Multilateralism]. Municipal Times, 13. Urban Journalism Institute OnCities2030. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://urbanjournalism.institute/municipaltimes/2026/02/25/100-days-of-local-multilateralism/>

UNICEF. (2019). Ateş Altındaki Su: Kırılgan ve Çatışmalardan Etkilenen Ortamlarda Acil Durumlar, Kalkınma ve Barış [Water Under Fire: Emergencies, Development and Peace in Fragile and Conflict-Affected Contexts]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.unicef.org/reports/emergencies-development-peace-in-fragile-and-conflict-affected-contexts-2019>

UNICEF. Programlama Aracı 8: Çatışma Hassasiyeti ve Barış İnşası Programlaması [Programming Tool 8: Conflict Sensitivity and Peacebuilding Programming]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.unicef.org/washforpeace/conflict-sensitivity-peacebuilding-programming/tool-8>

UN-Water. Gösterge 6.5.1: Entegre Su Kaynakları Yönetimi Uygulama Derecesi [Indicator 6.5.1: Degree of Integrated Water Resources Management Implementation]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.unwater.org/our-work/sdg-6-integrated-monitoring-initiative/indicator-651-degree-integrated-water-resources>

UN-Water. Su ve İklim Değişikliği [Water and Climate Change]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026. <https://www.unwater.org/water-facts/water-and-climate-change>

Water Europe. (2025). Su Direnci Dayanıklılığı Stratejisi: Akıllı Su Toplumuna Doğru Bir Adım [Water Resilience Strategy: A Step towards a Water-Smart Society]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026.

https://watereurope.eu/wp-content/uploads/2025/02/WE-Position-Paper-Water-Resilience-Strategy_.pdf

Water For People. Küresel Bir Kriz [A Global Crisis]. Erişim tarihi: 10 Haziran 2026.

<https://www.waterforpeople.org/crisis/>